

Vergemålsordningen

Hvem gjør hva og hvordan?

Bestemme selv?

Trond Gården – Fylkesmannen i Nordland

- vinner til Nordlands beste

Noen ansatser

- Litt om vergemål i Nordland
- Ulike typer vergemål, grunnvilkår, vergens mandat, krav til samtykke
- Begjæring om vergemål/melding om behov
- Fratakelse av rettslig handleevne
- Alternativer til vergemål – legalfullmakt og fremtidsfullmakt
- Kontakt og informasjon

Status

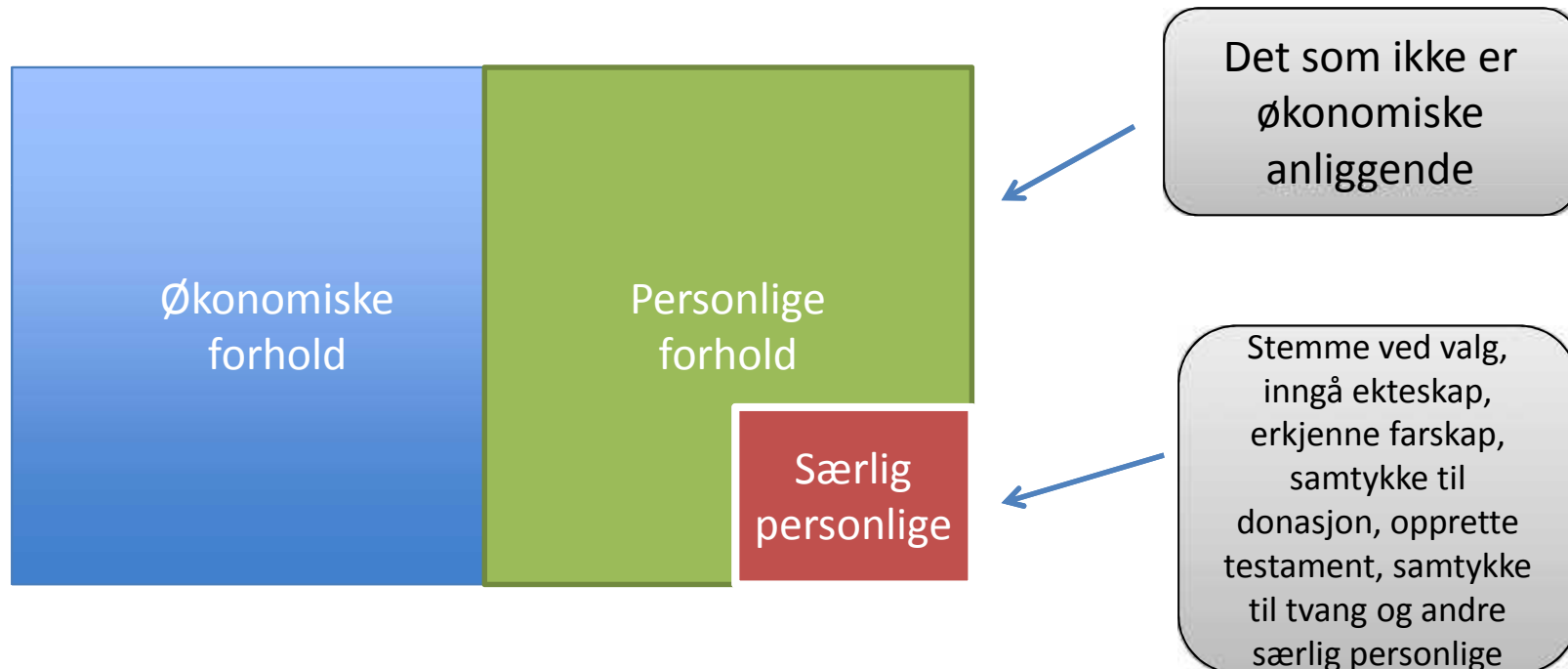
- 3600 vergemål
- Ca 900 nyoppnevninger
- Avgjort ca 2500 søknader om samtykke, vederlag m.v.
- 780 millioner til forvaltning
- >2200 verger
- 9 faste stillinger
- 2 engasjementer
- Saksbehandlingstid 0-6 uker
- 600 telefoner pr måned
- Mellom 800 og 1000 inngående brev pr. mnd

3 TYPER VERGEMÅL

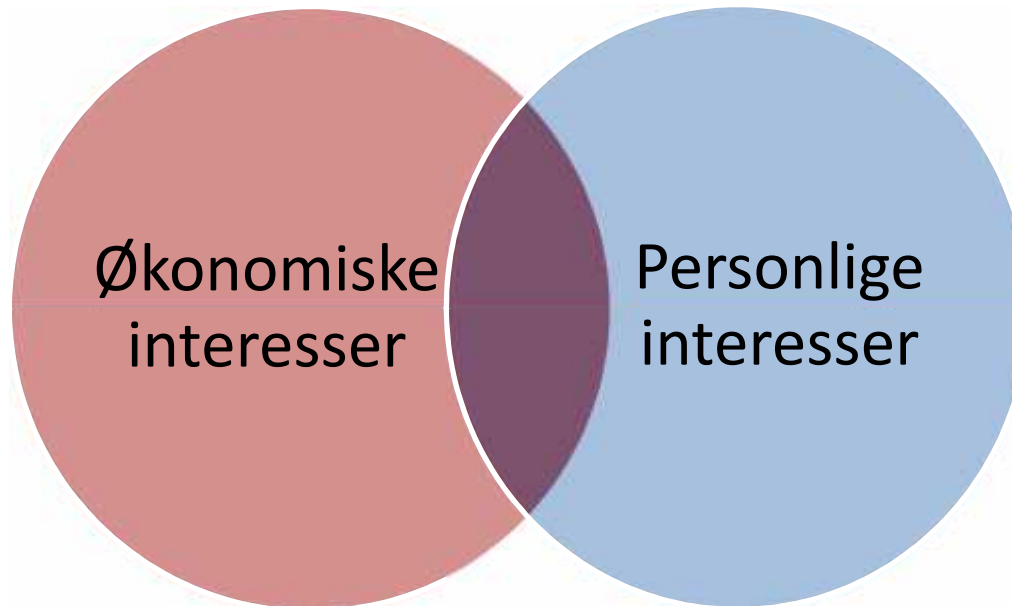
Det minste middels prinsipp

1. Ordinært vergemål (99,9%)
2. Vergemål med delvis fratakelse av rettslig handleevne (avgjøres av domstolen)
3. Vergemål med full fratakelse av rettslig handleevne (tilsvarer tidligere umyndiggjøring) - domstolen

«Representere i personlige og økonomiske forhold»

VERGEMÅL OMFATTER

- eller en kombinasjon av både personlige og økonomiske interesser

Vergens mandat

- Bestemmes i oppnevningen
 - En «juridisk» representant for personen
 - Treffer beslutninger og foretar disposisjoner
 - Omfatter ikke:
 - Praktisk bistand, handling, vedlikehold, omsorg, turer, sosial omgang, trening osv.
- Erstatter ikke andre offentlige tjenester

Fylkesmannens oppgave

- Rekrutterer, oppnevner og fører tilsyn med vergene
- Samtykker til, eller godkjenner større og viktige disposisjoner
- Skal gi nødvendig opplæring, råd, veiledning og bistand til vergene
- Forvalter midler på vegne av formuende barn og voksne

Vergen og fylkesmannen

- Under tilsyn men ikke instruksjon
- Må ha samtykke fra FM for
 - Disposisjoner over fast eiendom
 - Livsforsikring og livrente
 - Disp over løsøre med større verdi
 - Låneopptak og pantsettelse
 - Større gaver
 - Areforskudd
 - Avkall på arv
 - Bruk av kapital (større beløp av formue, ikke inntekt)

3 grunnvilkår for vergemål § 20

1) Det må foreligge en medisinsk **tilstand**:

- Sinnslidelse – herunder demens
- Psykisk utviklingshemming
- Rusmisbruk*
- Alvorlig spilleavhengighet*
- Alvorlig svekket helbred

2) Vedkommende **kan ikke ivareta** sine **økonomiske** og/eller **personlige interesser**

3) Det må være et konkret **behov**

* årsakssammenheng

Krav til samtykke § 20, 2. ledd

- Samtykket skal omfatte:
 - Om vergemål skal opprettes (OM)
 - Vergemålets omfang* (HVOR MYE)
 - Hvem som skal være verge (HVEM)
- Samtykkekompetanse innebærer at man har evnen til å forstå informasjon, resonnere og avveie alternativene (men må det være fornuftige valg?)

Ikke krav til samtykke der:

- Personen ikke er i stand til å forstå hva samtykket innebærer
- Rettslig handleevne fratras

Begjæring § 56

- a) personen selv,
- b) personens ektefelle, samboer, foreldre, nærmeste livsarving eller søsken,
- c) vergen, hvis personen allerede er under vergemål,
- d) behandlende lege eller tilsynslege ved helseinstitusjon der personen er innlagt eller bor.

Melding § 57

- Må det antas at det er behov for vergemål for en person som er **innlagt i institusjon**, skal institusjonen melde fra til fylkesmannen. Meldeplikten gjelder også ansvarlig for **kommunens sosialtjeneste** og kommunens **helse- og omsorgstjeneste utenfor institusjon**. Meldingen skal begrunnes.

GA – 8029 B

Melding om behov for vergemål (eller endring i eksisterende vergemål)

Dette skjemaet brukes for å melde fra om behov for vergemål for voksne. Skjemaet brukes også ved melding om endringer i et eksisterende vergemål.

Generell informasjon om melding om behov for vergemål:

En melding om behov for vergemål sendes inn dersom en person trenger bistand, eller antas å trenge bistand til å ivareta sine egne økonomiske eller personlige interesser på grunn av sin fysiske og/eller psykiske tilstand eller funksjonsevne. Meldingen skal sendes inn av institusjonen der personen er innlagt, eller av ansvarlig for kommunens sosialtjeneste eller ansvarlig for kommunens helse- og omsorgstjeneste utenfor institusjon, jf. vergemålsloven § 57.

Tilstander som kan danne grunnlag for vergemål:

Etter vergemålsloven 26. mars 2010 nr. 9 § 20 kan følgende medisinske tilstander eller diagnoser danne grunnlag for opprettelse av vergemål: sinnslidelse, demens, psykisk utviklingshemming, rusmiddelmisbruk, alvorlig spilleavhengighet eller alvorlig svekket helbred. *Sinnslidelse* brukes som en samlebetegnelse og omfatter i tillegg til *demens*, ulike former for psykoser, herunder bipolar lidelse og schizofreni, samt andre typer mentale eller atferdsmessige lidelser som har oppstått som følge av skade, sykdom eller stoffbruk. Personer med ulike grader av autisme vil kunne omfattes som følge av forstyrrelser i den psykologiske utviklingen. *Psykisk utviklingshemming* omfatter bl.a. personer med Downs syndrom. *Rusmiddelmidelmisbruk* omfatter misbruk av alle ulike typer rusmidler. *Alvorlig spilleavhengighet* fordrer et omfang som innebærer at vedkommende ikke er i stand til å «ivareta sine forpliktelser». *Alvorlig svekket helbred* er ment å dekke alle former for fysiske svekkelser som kan medføre at en person ikke makter å ivareta sine interesser.

Skjemaet må fylles ut så fullstendig som mulig og sendes til fylkesmannen i det fylket der personen som trenger vergemål er folkeregistrert. Hvis det er snakk om å frata den rettslige handlevnen helt eller delvis, skal saken behandles av tingretten.

1 Person med behov for vergemål (eller endringer i eksisterende vergemål)

Fornavn

Fødselsnummer

Mellomnavn:

baste

Vergemål og annen forvaltning

- Noen av de samme hensynene bak vergemål kan oppnås ved
 - Fullmakt
 - Legalfullmakt – nytt
 - Framtidsfullmakt - nytt
 - Frivillig forvaltning Nav
 - Tvungen forvaltning
 - Gjeldsordning

Legalfullmakt § 94

- Fullmakten gitt i loven
- Gjelder nærstående som har fylt 18 år:
 - ektefelle/samboer
 - barn
 - barnebarn
 - foreldre(prioritert rekkefølge)

Fremtidsfullmakt

- Ny ordning
- Beslutning som gjøres mens vedkommende er åndsfrisk
- «Vedvarende» eller «ren» fremtidsfullmakt
- Formkrav som testament
- Kan inneholde de fleste disposisjoner
- Utpeker en fremtidsfullmektig (eller flere)
- Trår i kraft når personen ikke lenger er i stand til å ivareta egne interesser (eller vedvarende = nå)
- Ikrafttredelse kan stadfestes av fylkesmannen

Eksempel på fremtidsfullmakt

Undertegnede, fnr.,
gir herved følgende person fullmakt til i fremtiden å representere meg, og handle på mine vegne,
dersom jeg på grunn av sinnslidelse, demens eller alvorlig svekket helbred, ikke lenger er i stand til å
ivareta mine egne interesser:

.....
Fullmektigens navn:

.....
Adresse:

.....
fnr.:

Fullmaktens ikrafttredelse

Fullmakten trer i kraft fra det tidspunkt det foreligger erklæring fra min lege på at jeg ikke kan ivareta egne interesser. Fullmektigen har rett til å innhente legeerklæring om min helsetilstand, for å godtgjøre at jeg er ute av stand til å ivareta mine interesser.

Min fullmektig skal ved ikrafttredelse underrette meg og min ektefelle om fullmaktens ikrafttredelse og om dens innhold. Hvis min ektefelle eller samboer ikke lenger er i live skal mine øvrige nære slektinger underrettes.

Fullmektigens oppgaver

Min fullmektig skal ivareta mine økonomiske interesser ved:

- Å betale mine utgifter
- Å sørge for at mine barn og får utbetalt inntil det arveavgiftsfrie beløp hvert år i gave, så lenge min økonomi gir rom for det. Det skal alltid være tilbake minimum kr av mine likvide midler
- Å sørge for at min leilighet i blir solgt på det tidspunkt jeg får fast sykehjemsplass. Midlene fra salget, etter at all min gjeld er betalt, skal deles likt mellom mine barn.

Min fullmektig har krav på å få dekket sine utgifter av mine midler og skal hvert år kunne beregne seg et rimelig vederlag for sitt arbeid som fullmektig, begrenset til

(Fullmektigen skal ha opplysnings- eller årlig regnskapsplikt overfor mine barn.....)

Disposisjonsfullmakt overfor bank

For å utføre sine oppgaver, gir jeg min fullmektig:

- Rett til å disponere mine bankkontoer, herunder inngå avtale om bruk av betalingstjenester knyttet til kontoene
- Tilgang til mine bankbokser.

Sted Dato 2013

Ønsker du å bli verge?

Verge

Mindreårige

Enslige mindreårige
asy søkere

Vergemål for voksne

Bestemme selv

Klacerett og tilsyn

Begrepsoversikt

Nyttige skema

Innstillinger

Se Portalside

Innlogging og Mine vergemål

Mine vergemål vil gjøre det enklere for deg som verge å holde oversikt over vergeoppdrag og kommunisere med vergemålsmyndigheten.

(Sist endret: 27.08.2013) [Les mer](#)

Forskrift til vergemålsloven

Lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven) har erstattet lov av 20. november 1898 om ommyndiggjørelse og lov av 22. april 1927 om vergemål. Den nye vergemålsloven trådte i kraft 1. juli 2013.

Samlidig har vi fått ny forskrift til vergemålsloven.

(Sist endret: 08.07.2013) [Les mer](#)

Ny plasseringsordning for vergemålsmidler

Et sentralt element i vergemålsreformen er at midler som fylkesmannen har til forvaltning for personer med vergemål skal plasseres som bankinnskudd på individuelle kort i bank. Statens sivilrettsforvaltning vil som sentral vergemålsmyndighet forhandle fram innskuddsvilkår på vegne av fylkesmannen, og fastsette hvilke finansinstitusjoner som skal benyttes for innskuddsformål.

(Sist endret: 05.08.2013) [Les mer](#)

Informasjon til hjelpeverger og verger om vergemålsreforma

I løp vil du finne informasjon om nye omlegginga frå 1. juli 2013 inneber for deg som var verge eller hjelpeverge eller gattorsd lov.

(Sist endret: 08.07.2013) [Les mer](#)

Kontaktinformasjon

Har du spørsmål om vergemål? Ta kontakt med fylkesmannen. Kontaktinformasjon til din fylkesmann finner du her.

Har du innspill til hva vi bør ha med her på portalen, kan du ta kontakt med Eente Alvestad (ansvarlig redaktør) eller Christor Hotot Dahlin (nettredaktør), Statens sivilrettsforvaltning.

Bank og midler til forvaltning

Et læringskurs for verger

VERGEMÅL

Kurs for verger

Vergemålsseksjonen

Underdirektør
Trond Gården

Trond Berg
Abrahamsen

Audun Hole

Line Selfors

Kirsti Anita
Mentzoni

Anne Lise
Ingebrigtsen

Kristin Andreassen

Siv Anita Myhre Finn André Breivik

Linda Karin
Storjord

Tonje Fossli

Informasjon/kontakt

www.vergemal.no

Her finner du nyttige skjema, generell informasjon om vergemål, håndbok for verger og mye mer

Fylkesmannens hjemmeside:

www.fylkesmannen.no/nordland

Telefon: 755 31500 (sentralbord)

Vergemålseksjonen har telefontid:
kl 9-11 og kl 12-14

Mail: fmnopost@fylkesmannen.no